

planca Gostinčarja o ciljih krščanskih organizacij. 3. Govor grednika Goloba o katoliškem tisku. 4. Nastop članov in narasčaja (proste vaje z zastavicami). Po večernicah se upriporite igri «Zdravnikov strežnik» in «Pogodba». Po predpredstavi petje, razprodaja, saljiva pošta in prosta zabava. Vabljeni so vsi bratski orlovski odseki Dravskega polja. Udeležbo naj odseki javijo predsedništvu šentlovrenškega Orla, da bo mogoče vse potrebno okreniti. Zavedni prijatelji in prijateljice naše mladine, udeležite se v čim večjem številu prireditve vrlih Orlov iz Sv. Lovrenca! Bog živi!

Katoliški možje, mladeniči, žene in dekleta, udeležite se navedenih slavnosti in pokažite svojo neomajeno katoliško-slovensko zavednost!

Resnica o mlinih in žagah ob Muri.

Ivan Mermolja je napisal v «Kmetijski list» dolgovezen članek, s katerim skuša trditi, da je edino on izposloval dovoljenje uporabe mlinov in žag ob Muri za prebivalstvo ob meji N. Avstrije. Resnica o tem je ta-le:

1. Laž je, da bi bil Mermolja že novembra 1921 pričel borbo za mline in žage, ker to ni bilo tedaj še treba. Dovoz do mlinov in žag ob Muri je bil prebivalcem Slovenskih goric zabranjen še le po Novem letu 1922.

2. Letos, bilo je meseca marca, je bil položaj naših ljudi med Muro in Dravo, posebno v severnem delu, mučen. Mariborska carinarnica je prepovedala našim ljudem dovoz žita na mline in lesa na žage ob Muri. Župan občine St. Ilj, g. Karel Swaty, veleposestnik g. Alojzij Supanič v Jarenini in župnik g. Evald Vračko so poslali meni in tovarišu Roškarju v Beograd obširno in dobro utemeljeno spomenico radi uporabe mlinov in žag ob Muri. To spomenico sem izpopolnil in jo dal na tiskati na pisalnem stroju. Dva člana našega kluba sta jo izročila načelniku g. Iliču v generalni direkciji carine. Naj s poslancem Krajncem sta spremljala poslanca SKS gg. Majcen in Kušar. Povabil sem jih, da ne bi zadeva izgledala strankarsko. G. Mermolja tedaj sploh v Beogradu ni bilo.

Generalna direkcija carine je ugodila spomenici. Gospod načelnik Ilič je pristal, da se dovoli uporaba mlinov za občine ob meji, ki to zahtevajo.

3. Zadeva je prišla tako daleč, da se je koncem meseca aprila (24.) vršila na meji komisija, katera je ugotovila nujno potrebo, da se takoj odpre meja za mline in žage. Okoli 10 županov in 150 najodličnejših mož je prosilo vladne zastopnike, naj čimprej izposlušajo dovoljenje prehoda čez mejo. Te komisije sem se udeležil tudi jaz. V jutro tega dne je namreč prišla pod vodstvom gg. Supaniča, Vračka in Thalerja okoli 50 županov in drugih mož k meni v Maribor. Šli smo k okr. glavarju g. dr. Lajnsiču ter carinskemu upravitelju g. Petroviču. Uspeh posredovanja je bila gorej omenjena komisija. Poslanec Mermolji vse to ni prijalo. V demokratskem «Taboru» je izšel na to nesramen napad na mene in gg. župane ter druge moze. Očitalo se nam je, da smo napadli mejo in hoteli pobiti Wranglovce. Tisti večer je Mermolja v St. Ilju konferiral z kapetanom Wranglovcev. Ta kapetan je napisal tudi članek za mariborski «Tabor».

4. Ko sva z gospodom Roškarjem intervenirala v ministrstvu trgovine za svoboden uvoz žita v mline in lesa na žage ob Muri, nama je g. načelnik Savič očitati. Imam poročilo, da ste na meji sami «švercarji» (tihotapci) in za državo nezanestljive elemente. Pozneje sem zvedel, da se je z gospodom Savičem «posvetoval» g. Mermolja. Z g. Roškarjem sva Srbu Saviču odločno ugovarjala in zahtevala, da se nam da, kar nam gre. Zadeva se je zopet zavlekla.

5. Višjemu uradniku v ministrstvu g. dr. Šmidu smo izročili ponovno spomenico in načrt za uporabo mlinov in žag. Končno je prišla cela zadeva pred finančni odsek narodne skupščine. Tam je na mojo prošnjo poslanec naše stranke in moj prijatelj g. Skulj meseca julija (menda dne 10.) stavil predlog, da se v pogodbo odmejnemu prometu postavi tudi točka o uporabi mlinov in žag ob Muri.

Na opetovane naše intervencije je nato izšla v «Službenih Novinah» dne 31. julija t. l. zakonska naredba

Jugoslovani že pretekli teden odnesli latorike. Vsa čast slovenskim Orlom!

Dan narodnih noš.

Tretji dan je bil določen za narodne noše. Ob 8. uri je šel sprevod narodnih noš po ulicah Brna na telovadišče k skupni maši. Popoldne je bila še enkrat telovadba in nato nastopi narodnih noš, narodni običaji in razdelitev nagrad zmagovalcem pri tekmah. — Vse dneve orlovskega tabora so se vršile zvečer slavnostne gledališke predstave akademije na čast domačim in tujim gostom.

Tako so nam bili potekli dnevi bivanja med češkimi brati. Teško je bilo slovo, a lajšalo ga je prepričanje, da sloni orlovska misel med Čehi in nami na tako trdnem temelju, da je nobena nasprotna sila ne more več zrušiti. Vsi udeleženci smo bili preseneteni, ko smo videli takšne organizirane mase orlovstva med Čehi. Orlovstvo gre naprej, prevzema vodilno vlogo tudi v slovanski vzajemnosti. Te dni so imeli Sokoli svoj zlet v Ljubljano. Povabili so tudi kakor Orli, slovanske in druge prijateljske narode na svojo prireditev, a odvažalo se je le malo število inozemcev. Orlovstvo v Pragi pa ni privlačilo samo deset ali sto inozemcev, temveč na tisoče. S tem je dokazalo pred svetom, da ima neprijetno večjo privlačno silo, kakor sokolstvo tudi v mednarodnem življenju in da je sijajna bodočnost na strani orlovstva.

o obmejnem prometu in v tej naredbi je jasno označeno da se odpre meja z N. Avstrijo 5. avgusta 1922. To sem tudi brzojavno sporočil dne 1. avgusta uredništvu — «Slov. Gospodarja».

6. Ko sem došel v Slovenijo in izvedel, da še obmejni promet ni odprt, sem se brzojavno pritožil na ministrstvo. Dne 17. t. m. pa sem osebno v Beogradu pri vseh pristojnih ministrstvih interveniral in zahteval, da se izvaja zakon, kateri nam že od 10. avgusta dovoljuje dovoz žita v mline ob Muri in uporabo tamošnjih žag.

To je istina o zgodovini obmejnega prometa ter o mlinih in žagah. Mermolja dobro pozna tisto osebo, ki je v Beogradu očrnila naše ljudi med Muro in Dravo kot «švercarje» in «nezanestljive elemente». On ve, kdo je zakrivil, da je celo vojno ministrstvo zagrozilo z ostro preiskavo. Da si upa še Mermolja tako hinavsko zavijati resnico, kakor to dela v «Kmetijskem listu», je znak, da govori iz tega zagrizenega samostojneža sama strankarska strast. Gospodarska in politična svoboda našega ljudstva pa mu je deveta briga.

Franjo Žebot,
nar. poslanec.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Kralj je v tujini v toplicah in ministri izvršujejo kraljevsko oblast; kateri ministri? — To je težko povedati, Pašič se je odpeljal, zunanji minister Ninčič se je odpeljal in minister poncije, ki naj bi Pašiča nadomestoval, potuje tudi nekje po južnih krajih ter daje lepe obljube v svojem volilnem okraju. Nekateri ministri se pa vendar snidejo od časa do časa ter lepo na sebi spravijo razne uredbe in naredbe pod streho.

Tako je minister pravde svoje ljudi imenoval kot člane najvišjega sodišča v Beogradu in Skoplju, minister pošte je pa kakih 30 poštnih uradnikov — penzional, ker mu politično niso bili po volji.

Večkrat se ministri pogovarjajo tudi glede draginje ter slabih izidov žetve in ker se svoje krivde zaveda, skušajo obupni položaj celo zatajiti, z mlinarji se posvetojuje in da bodo siromašni ljudje draginjo še posebno čutili, so povisali trošarino na razne neobhodno potrebne življenske potrebščine.

Določila se je vladna pomoč za po prirodnih neugodah oškodovane kraje in sicer zopet v znamenju velike «enakopravnosti», tako da dobi Srbija 1 milijon in 200 tisoč dinarjev, Hrvatska, Slavonija in Srem 300 tisoč dinarjev in vse druge pokrajine samo 500 tisoč dinarjev.

Minister zunanjih poslov dr. Ninčič se je odpeljal v Prago, odkoder odpotuje v Zenevo. Tam se sestane s češkoslovaškim ministrskim predsednikom dr. Benešem s katerim se bosta skupno posvetovala o nastopanju ma le antante pri sejah Zveze narodov. Dr. Ninčič se boče mudil izven države tri tedne.

Prve dni prihodnjega meseca se začne v Beogradu pogajanja med odposlanci naše in češkoslovaške države, ki bodo imela namen skleniti med Jugoslavijo in Češkoslovaško konvencijo glede izvoza vina iz Jugoslavije na Češko in uvoza češkoslovaškega piva v Jugoslavijo.

Vsled vedno večjega razkola med demokrati je osnoval Svetozar Pribičević svoje osebno glasilo «Preporod», ki izide prvič z začetkom septembra ter bo klicalo vse fašiste na okup v podporo nasilne Pribičevićeve politike.

Amerikansko posojilo zelo dobro in trdno stoji, tako zatrjuje neprestano vlada po svojih listih, dolarjev pa še vedno ni videti. Najprej so govorili, da pride 23 milijonov kot prvi obrok, sedaj pa naj bi bili samo 3 milijoni nekje na potu. Pride pa nekaj drugega, kar je vladnim ljudem še bolj všeč, — pride «baksič» ali profit iz Amerike za vse one, ki so za to posojilo delali reklamo. 400 tisoč dolarjev (32 milijonov din.) se bo razdelilo agentom in novinarjem, za ministre pa pridejo še posebne nagrade.

AVSTRIJA.

En švicarski frank stane danes na Dunaju 14.493 kron, ali z drugimi besedami: ena avstrijska krona je vredna 75 desetstotink enega švicarskega vinarja (ena krona — 0.000075 frank). To je strahoviti padec gospodarstva avstrijske države. Ta popolna polomija bo imela za posledico, da pride Avstrija, po domače povedano: na boben. Avstriječi iščejo sedaj posojila na Češkoslovaškem v znesku 500 milijonov čeških kron ali 5 tisoč milijonov naših kron. Če gobe to posojilo, bo Avstrija še nekaj časa vlekla naprej. Dolgo pa ne bo šlo in prišla bo pod skrbnika. Za skrbnika pridejo v poštev Italija, Češkoslovaška in Jugoslavija. Italija bi rada sama dobila upravo Avstrije v svoje roke, kakor je dobila Avstro-Ogrska svojčas upravo Bosne in Hercegovine. Naša vlada, če ima še kaj ugleda in poštenja, tega ne bo smela pustiti, ampak mora zahtevati, da dobimo vso Ko roško in vso Štajersko pod našo upravo, torej tudi Graz in Celovec. Bankrot Avstrije je torej na pragu.

Vprašanje Carigrada in Dardanel hočejo rešiti Grki na ta način, da zahtevajo Carigrad za sebe, da zbirajo proti njemu svojo vojsko in da se nada, da bodo oni nadzorovali prehod in prevoz drugih sil na svobodno morje. Grškim nakanam vse nasprotuje, Grki se pa še vedno udajajo praznim nadam. Carigrad je določen po mirovni določilih za mesto svobodne in mednarodne trgovine, da se Dardanele izročijo svetovni trgovini, zahtevajo Rusija, Turška, Rumunija, Bolgarija, Francija in Italija in če tudi danes angleški vladni predsednik Lloyd George malo laska Grkom, to ne more biti in tudi ne bo opora grške sebičnosti. Anglija sa-

ma pošilja največ čet, da prepreči grški pohod in grško-turški spor bo gotovo končan še poprej, predno zavezniki zapustijo Carigrad.

FRANCIJA — RUSIJA.

Francoski trgovski in podjetniški krogi že dolgo pritiskajo na vlado, da spremeni svojo politiko napram Rusiji, ker nočejo biti zadnji pri gospodarskih in trgovskih ponudbah in koncesijah, ki jih deli sovjetska vlada zasebnim podjetnikom in trgovcem zapadne Evrope. — Začetkom septembra se sestane francoski veletržec in finančnik Herriot z ruskim zastopnikom Čičerinom v svrhu razgovora o posebnih gospodarskih odnosajih.

Naši shodi.

Na Pobrežju pri Mariboru priredi SLS dne 26. t. m. (soboto) ob pol 8. uri zvečer v gostilni Tončič politično zborovanje. Govorita posl. Žebot in urednik Golob. Somišljeniki iz okoliških občin, pridite na to zborovanje.

Jarenina. Za nedeljo, dne 3. septembra, smo povabili naša poslanca Roškarja in Žebota v Jarenino, da nam poročata. Shod se vrši ob vsakem vremenu: ob lepem na prostoru pri cerkvi, ob slabem v hiši Posojilnice in sicer takoj po rani božji službi. Vabimo tudi sosede od Sv. Jakoba, Sv. Marjete in Sv. Kungote, da pridejo na ta shod!

Javen shod pri Mariji Snežni dne 20. t. m. se je naš vse pričakovanje izborna obnesel. Predsedoval je istemu g. Šumanedl, posestnik in župan na Velki Navzoči so tudi bili predstojniki in svetovalci sosednih občin. Mnogoštevilni poslušalci so z zanimanjem sledili in do konca vstrajali pri blizu dve uri trajajočem govoru svojega poslanca. Zadržanje vseh navzočih je bilo vzorno. Po spoznanju nezdravega položaja so se izjavili za složno, smotreno postopanje v bodočem političnem delovanju pod okriljem SLS. Govorniku in stranki se je izreklo popolno zaupanje in javna zahvala.

Rečica ob Savinji. V nedeljo, dne 13. avgusta, se je vršilo pri nas posvetovanje Kmetijskih zvez, na katerem je poročal poslanec Pušenjak o državnih dohodkih, o sobito o davkih in o načrtu novega davčnega zakona. Po poročilu se je vnela živahna debata o prevelikem obdačenju kmetov, o davku na poslovni promet, o plačila taks na vozove na vzmetih, katero se zahteva i od vozov, ki ne služijo za luksus in za fujakersko obrt itd. Sprejele so se resolucije, katere objavimo prihodnjik.

Luče. Shod SKZ dne 15. avgusta je jako dobro uspel. Zbralo se je lepo število domačinov, ki so pazljivo poslušali izvajanja poslanca Pušenjaka, ki je razpravljal o političnem in gospodarskem položaju. Shodu je predsedoval domači g. župan. Po shodu so se zborovalci pritoževali radi previsoke dohodnine, radi pašnikov itd. G. poslanec je obljubil tozadevno posredovanje.

Solčava. Izpolnila se nam je želja, da priredi SKZ pri nas shod, v nedeljo, dne 20. t. m. Razun domačinov so se udeležili shoda Lučani in sosedi iz Mežiške doline. Shodu je predsedoval posestnik Klemenšek. Poslanec Pušenjak je govoril o političnem položaju in o najvažnejših gospodarskih vprašanjih. Po govoru se je razpravljalo o vojnih posojilih, zavarovalni delavcev, cestni zvezi, poštnih razmerah itd.

Tedenske novice.

Orlovski tabor v Celju. V nedeljo, dne 27. t. m., se bo vršil v Celju orlovski tabor vseh štajerskih orlovskih okrožij. Orlovstvo je brezdvomno ena naših najbolj vzgojenih mladinskih organizacij, sijajni brnski zlet je tudi pokazal, kako velik delež pri delu za krščansko preosnovo ljudstva ima ravno orlovska misel. Zato naj bi to nedeljo iz vseh krajev pohiteli v Celje, da tako s svojo udeležbo pokažejo, da vedo ceniti delo orlovstva med ljudstvom in da damo Orlom samim močno duševno oporo. Zlasti okoličani Celja naj bi se pripeljali na ovenčanah vozovih v narodnih nošah in z zastavami.

Veliki dekliški tabor se vrši dne 10. septembra v Rečici ob Savinji in sicer za Saleško, Spodnjo in Zgornjo Savinjsko dolino. Pričetek ob 10. uri s slovesno sv. mašo in cerkveno propovedjo, katero bo imel g. škof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Za tem se prične tabor, kjer nastopijo govorniki in govornice posameznih župnij. Vse se vrši na prostem pred farno cerkvijo. Dekleta, pokažite ta dan, da se zavedate resnega časa, v katerem živimo ter prihitite polnoštevilo v lepo Rečico.

Sv. birma bo letos v sledečih župnijah: 26. avgusta v Hočah, 27. avgusta v Cirkovcah, 28. avgusta v Ljutomeru, 30. avgusta pri Sv. Jurju ob Ščavnici, 31. avgusta pri Sv. Petru pri Gor. Radgoni, 2. septembra v Soštanju, 3. v Škalah, 4. pri Sv. Martinu v Saleku, 5. pri St. Ilju pri Velenju, 7. na Laškem, 8. pri Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah, 9. v Loki, 10. v Trbovljah in 11. na Dolu.

V dijaško semenišče so bili na novo sprejeti: četrtolci: Kordež Zdravko iz Prevalja, Vidrajs Jožef iz Vranskega in Zupančič Rudolf iz Loke. Tretjeolci: Brenčič Leopold iz Loke, Drozg Franc iz Jarenine in Mihelič Leopold iz Ptuj; drugoolci: Bezjak Franc od St. Lovrenca v Slov. gor., Horvat Franc od Sv. Marjete ob Pesnici, Kreutz Rudolf iz Ortoza, Merkač Franc od Device Marije na jezeru in Rojs Karl iz Ormoža. — Mesečno plačilo znaša 800 K, kar pa se more v teku leta ali znižati ali pa tudi zvišati. Plačevati je treba mesečno naprej. Vrh tega je treba v začetku leta vložiti 100 kron za eventualne poškodbe pri električni luči.

Zahvala. Pripravljalni odbor za katoliški shod v Mariboru si šteje v prijetno dolžnost, izreči tem potom najtoplejšo zahvalo vsem udeležencem, zlasti našemu vernemu okoliškemu ljudstvu, ki je v tako ogromnem številu manifestiralo s polnim razumevanjem za pravi-